

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

HANDELINGEN VAN DE OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

28/10/1998

C 654 Buitenlandse Betrekkingen

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

ANNALES DES RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION

28/10/1998

C 654 Relations extérieures

Sommaire

Mercredi 28 octobre 1998

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES - C 654

Questions orales jointes de :

- M. Alfons Borginon au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "la politique d'aide d'urgence au Kosovo" (n° 1424)

- M. Lode Vanoost au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "sa politique en ce qui concerne le Kosovo" (n° 1537)

orateurs : MM. **Borginon, Vanoost, Moreels**, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement

Inhoud

Woensdag 28 oktober 1998

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN - C 654

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Alfons Borginon aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "het beleid inzake noodhulp in Kosovo" (nr. 1424)

- de heer Lode Vanoost aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "zijn beleid inzake de situatie in Kosovo" (nr. 1537)

sprekers : de heren **Borginon, Vanoost, Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 28 OCTOBRE 1998

PRÉSIDENCE de
M. de Donnée

La séance est ouverte à 10.08 heures.

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 28 OKTOBER 1998

VOORZITTER :
De heer de Donnée

De vergadering wordt geopend om 10.08 uur.

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer **Alfons Borginon** aan de staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking over "het beleid inzake noodhulp in Kosovo" (nr. 1424)
- de heer **Lode Vanoost** aan de staatssecretaris voor Ontwikkelings-samenwerking over "zijn beleid inzake de situatie in Kosovo" (nr. 1537)

Questions orales jointes de :

- M. **Alfons Borginon** au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "la politique d'aide d'urgence au Kosovo" (n° 1424)
- M. **Lode Vanoost** au secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement sur "sa politique en ce qui concerne le Kosovo" (n° 1537)

De **voorzitter** : De heer **Alfons Borginon** heeft het woord.

De heer **Alfons Borginon** (VU) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, mijn vraag vindt haar oorsprong in een ontmoeting van een aantal parlementsleden van verschillende fracties met verenigingen die zich met de Kosovo-problematiek bezighouden. Op deze bijeenkomst bracht onze oud-collega, de heer **Ulburghs**, verslag uit over zijn reis naar Kosovo en over de besprekingen die hij er heeft gevoerd. Over de politieke toestand zal ik niet uitweiden, maar de heer **Ulburghs** schetste een weinig rooskleurig beeld in de humanitaire

toestand van de Kosovaarse vluchtelingen die wegens de gevechten hun huizen hebben verlaten en hun toevlucht hebben gezocht in de bergen. Inmiddels is iedereen via de televisie op de hoogte van deze schrijnende situatie.

Het akkoord dat werd gesloten, zorgt blijkbaar voor enige vooruitgang op militair vlak. Wij moeten thans het verdere verloop van de gebeurtenissen afwachten en kunnen alleen maar hopen op een positieve ontwikkeling. Mijn vragen blijven desondanks actueel. In welke mate neemt de Belgische regering haar verantwoordelijkheid op in het humanitaire aspect van de Kosovo-crisis ? Welke hulp werd er reeds verleend ? Welke hulp zal nog worden verleend ? Wordt er op dit vlak samengewerkt met internationale organisaties ?

Ik heb vaak de indruk dat de discussie in het ontwikkelingsbeleid wordt toegespitst op de armste landen, namelijk de landen die het slechts scoren op de lijst met indicatoren, terwijl de problemen die zich in Europa voordoen, als een randfenomeen worden beschouwd en geen invloed hebben op het beleid. Ik beschouw het geval Kosovo dan ook als een testcase voor de opvattingen van de staatssecretaris dienaangaande.

De **voorzitter** : De heer **Lode Vanoost** heeft het woord.

De heer **Lode Vanoost** (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, ik sluit mij aan bij de vragen van de heer **Borginon**. Ik zal eventueel een repliek formuleren op het antwoord van de staatssecretaris.

Daarnaast wil ik echter nog een bijkomende vraag stellen. Is de staatssecretaris zich ervan bewust dat er in Kosovo niet uitsluitend bonafide NGO's werken, maar dat sommige NGO's van bedenkelijk allooi zijn ? Een aantal van deze organisaties kan op uitgebreide financiële steun rekenen, onder meer vanwege de Verenigde Staten. Deze organisaties zouden in Kosovo actie voeren op politiek vlak. Wij moeten ons bewust zijn van deze toestand en ervoor zorgen dat ons land geen steun verleent aan deze NGO's.

De **voorzitter** : De staatssecretaris heeft het woord.

De heer **Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking : Mijnheer de voorzitter, collega's, het verheugt mij dat het parlement zich betrokken voelt bij de toestand van de Kosovaarse bevolking en dat het een resolutie over Kosovo heeft goedgekeurd.

Ik zal in de eerste plaats antwoorden op de concrete vragen van de heren **Borginon** en **Vanoost** en daarna ingaan op de vraag of ons departement eveneens steun moet verlenen aan Centraal- en Oost-Europa. Deze problematiek ligt mij na aan het hart en zal ongetwijfeld een heet hangijzer worden in de volgende legislatuur.

Moreels

Tot op heden heeft ons land geen steun verleend aan de National Endowment for Democracy. Wij steunen drie projecten. In de eerste plaats vermeld ik de noodhulp via het Croix Rouge de Belgique Communauté francophone voor de Kosovaarse vluchtelingen in Albanië. Ik heb zopas het uitvoeringsbesluit ondertekend van het principiële akkoord voor ongeveer 7 miljoen frank dat in juni werd gesloten. Voorts steunen wij de Balkanactie van de gemeenten voor Kosovo. Sommige van de aanwezigen hier kennen deze actie zeer goed vermits wij deel hebben uitgemaakt van het bestuur van deze organisatie. Op 12 augustus werd een aanvraag ingediend voor een bedrag van 4 miljoen ten voordele van de Kosovaarse vluchtelingen in Albanië. Ten slotte hebben wij via het Rode Kruis Vlaanderen een oproep ontvangen van het Internationale Rode Kruis, dat mij een verslag heeft bezorgd van de humanitaire toestand. Deze organisatie heeft drie doelstellingen geformuleerd. Zij wil de voedselvoorziening, de veiligheid en de hygiëne van de bevolking in Kosovo verbeteren. Ik heb gisteren een aantal humanitaire organisaties geconsulteerd met betrekking tot de toestand op het terrein. Men schat dat ten minste 120 000 mensen op de dool zijn. Zij kunnen onmogelijk naar hun dorpen terugkeren. Zelfs indien zij nog voor de winter naar hun dorpen zouden kunnen terugkeren, zijn hun problemen niet opgelost. De meeste huizen zijn immers vernield. Er moeten herstellingen worden uitgevoerd en er moet voor verwarming worden gezorgd. Voorts wil het Internationale Rode Kruis de veiligheid verzekeren en diensten verlenen, in het bijzonder aan gevangenen, ontheemden en zieken. Ten slotte wil men samenwerken met Albanese en Servische medische en sociale organisaties.

Ik heb 15 miljoen vrijgemaakt voor steun aan het Internationale Rode Kruis. De procedure die hiervoor moet worden gevolgd, verloopt nu vrij vlot dank zij het nieuwe systeem voor noodhulpallocatie dat bij de hervorming van het departement werd ingevoerd. Hoewel dit bedrag misschien niet meer is dan een druppel op een hete plaat, ben ik ervan overtuigd dat dit geld via het Internationale Rode Kruis efficiënt zal worden besteed.

Artsen zonder Grenzen is tot nu toe bijzonder actief geweest op het terrein, maar zal wellicht te kampen krijgen met enige moeilijkheden wegens de publicatie van een "dénonciation officielle" op bladzijde 2 van *Le Monde* van gisterenavond. In dit artikel worden een

aantal zeer zware mensenrechtenschendingen aan de kaak gesteld. Hierdoor zou de veiligheid van de medewerkers op het terrein in gevaar kunnen komen. Door hun getuigenis is de buitenwereld thans op de hoogte van de mensenrechtenschendingen door de Servische milities. Uiteraard moeten wij ons geen illusies maken over de andere milities. De huidige toestand kan ongetwijfeld worden vergeleken met die in Centraal-Afrika. Het onthoofden of kelen van mensen en het afsnijden van oren gebeurt niet enkel in Afrika, maar ook in de Balkan.

Wij kunnen niet ontkennen dat de humanitaire situatie ook in dit geval een onderdeel wordt van de politiek. Niemand kan inschatten welke gevolgen NATO-bombardementen, ook al zijn zij doelwitgericht, voor de bevolking hebben en welke represailles zij zullen meebrengen voor de 100 000 of 200 000 vluchtelingen, die nu reeds het slachtoffer zijn van "ethnic cleansing".

Voorts wil ik erop wijzen dat het sturen van ongewapende OESO-monitoren niet zonder gevaar is. Er moet rekening worden gehouden met eventuele gijzelingen.

Hoewel de NATO vannacht heeft beslist Milosevic nogmaals uitstel te gunnen, hoop ik dat het humanitaire aspect niet opnieuw als een alibi zal worden gebruikt voor politieke besluiteloosheid en niet-politieke interventie in deze streek. De etnische zuiveringen door beide partijen kunnen niet meer door de beugel.

Ten slotte wil ik het hebben over de internationale samenwerking en de steun aan Centraal- en Oost-Europa. Ik ben mij bewust van de onrustwekkende toestand in vele Centraal- en Oost-Europese landen en in sommige republieken van het GOS op het vlak van gezondheid, onderwijs, corruptie en het ontstaan van parallelle circuits. Naast de economische deregulering is er ook sprake van een politieke deregulering van de situatie, die technische bijstand noodzakelijk maakt. Hoewel het departement van Ontwikkelingssamenwerking, in tegenstelling tot de andere departementen, dit jaar een ruimer budget werd toegewezen, beschikken wij slechts over 23 à 24 miljard, wat niet voldoende is om structurele hulp en bijstand op lange termijn te kunnen verlenen aan de landen van Centraal- en Oost-Europa. Het Nederlandse departement voor Ontwikkelingssamenwerking bevindt zich op dit vlak in een meer comfortabele situatie. Het kan 15% van zijn totale budget van 100 miljard

vrijmaken voor hulp aan deze landen. Terloops merk ik op dat ik nog nooit een aanvraag tot nood- en rehabilitatiehulp, bijvoorbeeld via de Balkanactie, heb geweigerd.

De voorzitter : De heer Alfons Borginon heeft het woord.

De heer Alfons Borginon (VU) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor het boeiende antwoord. Ik zou over deze materie nog eindeloos met hem van gedachten kunnen wisselen.

Het is mij niet helemaal duidelijk of de beloofde hulp reeds werd toegekend.

Staatssecretaris Moreels : De beslissing tot toekenning is reeds ondertekend.

De toegekende hulp is gericht op de ondersteuning van een ICFC-programma.

De heer Alfons Borginon (VU) : Mijn tweede opmerking betreft de omvang van de hulp. Ik weet niet uit het hoofd wat in andere omstandigheden als een vergelijkbaar bedrag kan worden beschouwd. Een bedrag van 15 miljoen frank voor

120 000 tot 200 000 mensen, is niet meer dan 100 frank per persoon. Dit is ongeveer het bedrag van één maaltijd voor elke vluchteling. Zelfs indien de andere landen dezelfde inspanning leveren, kunnen de vluchtelingen op deze manier onmogelijk de winter overleven. Kan dit bedrag eventueel worden verhoogd ?

Ik vermoed dat de staatssecretaris bij de discussie over het sturen van waarnemers naar Kosovo verwijst naar de problemen waarmee wij werden geconfronteerd in Ruanda - onvoldoende bewapening - en naar het drama van Srebrenica. Mijn eerste oppervlakkige beoordeling van deze vergelijking is dat wij in dit geval te maken hebben met een enigszins andere situatie omdat de waarnemers ter plaatse onmiddellijk een beroep kunnen doen op de back-up van de NATO. Wellicht moet er op dit vlak nog een juridisch instrument worden uitgewerkt. De waarnemers in Srebrenica hadden geen andere keuze dan het terrein te verlaten omdat zij over geen enkele mandaat beschikten om militair tussenbeide te komen. Ik pleit ervoor dat wij deelnemen aan de missie van de OVSE in Kosovo.

Staatssecretaris Moreels : De hulpverlening is op het terrein sterk uitgebouwd en verloopt op een efficiënte manier. De hulporganisaties hebben echter geregeld problemen met de Servische milities.

Moreels

Wij zijn ingegaan op de vraag om 26 miljoen frank voor humanitaire hulpverlening. De Europese Commissie en de andere landen van de Unie hebben de jongste tijd eveneens inspanningen geleverd met betrekking tot Kosovo.

Wat de opmerking van de heer Borginon aangaande de back-up van de NATO betreft, verwijs ik naar de ervaringen in Irak. Een bijkomend probleem is dat de waarnemers ter plaatse vóór eventuele bombardementen moeten worden geëvacueerd.

De voorzitter : De heer Lode Vanoost heeft het woord.

De heer Lode Vanoost (ECOLO-AGALEV) : Mijnheer de voorzitter, ik wil kort twee opmerkingen formuleren.

De staatssecretaris is het ermee eens dat elk verzoek om hulp moet worden onderzocht en dat wij geen steun mogen verlenen aan om het even welke organisatie die ter plaatse actief is. Hij heeft er voorts op gewezen dat de Servische milities niet de enige

boosdoeners zijn. Deze vaststelling is overigens van toepassing op de hele ex-Joegoslavische context.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *La réunion publique de commission est levée à 10.27 heures.*

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.27 uur.*
